БЛАГОВІСТ

PL ISSN 1427-1370

Інформаційний Бюлетень Української Греко-Католицької Церкви в Польщі

Рік XXXV • № 08–09 (402) 2026 р.

Слово до учнів, батьків та вчителів на новий навчальний рік 2026/27

Дорогі діти!
Дорогі батьки, вчителі, вихователі — вся шкільна родино!

Слава Ісусу Христу!

„Споконвіку було Слово, і Слово було у Бога, і Слово було Бог” *(Ів. 1, 1)*. Цими словами починається Євангеліє від Івана, і не випадково я згадую їх сьогодні, коли звертаюся до вас саме словом — тим найблагороднішим інструментом, яким людина освячує дійсність і саму себе творить як особу. Бо людина, на відміну від усього створеного світу, є істотою, яка промовляє і мова, якою вона промовляє, не є для неї одягом, що його можна змінити чи скинути, вона є способом її буття. Тому дзвоник, що сьогодні пролунав в українських школах на теренах усієї Польщі — це не просто сигнал початку уроків. Це заклик до того найглибшого людського діла, яким є пізнання: пізнання світу, пізнання своєї традиції і, зрештою, пізнання самого себе.

Цей навчальний рік ми знову розпочинаємо в тіні війни, що триває на нашій Батьківщині. Багато з вас, дорогі діти, прийшли до української школи не звичайною дорогою — дорогою вигнання. Стародавній автор „Послання до Діогнета”, описуючи перших християн, сказав про них слова, які напрочуд точно промовляють і до вашого досвіду:

(Закінчення на 3 сторінці)

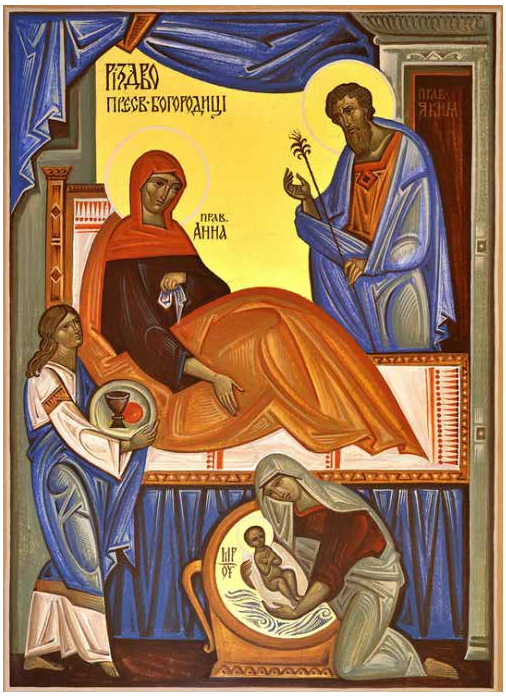
Празник Різдва Пресвятої Богородиці

Різдво Пресвятої Богородиці відкрило нову сторінку в історії людського роду. Із народженням Богородиці розпочалося здійснення Божого плану відкуплення людського роду.

Марія, як наша духовна Мати, оберігає наше людське і духовне життя своїми молитвами, тому Церква називає Її Матір’ю життя. *„Твоїм божественним народженням, Чиста, ти обновила зотлілу пристрастями смертну природу земнородних і піднята все від смерти до життя нетлінного. Тому тебе, Діво, препрославлена, як ти це провістила, належно прославляємо”*. Про це свідчать численні чудотворні ікони і відпустові місця на честь Божої Матері: Почаїв, Гошів, Зарваниця, Самбір, Биличі, Грушів, Ченстохова, Фатіма, Люрд та інші.

Дар життя взагалі, і зокрема духовного, знаходиться сьогодні у великій небезпеці. Світ старається вчинити людину інструментом своїх інтересів: збагачення і слави, присвоїти собі право володіти людським життям. Життя людини стає

(Закінчення на 2 сторінці)

«Різдво Твоє, Богородице Діво, радість звістило всій вселенній, з Тебе бо засяяло Сонце правди – Христос Бог наш. Він, розрушивши клятву, дав благословення і, ударемнивши смерть, дарував нам життя вічне».

Спільний голос у справі польсько-українських відносин

Рим-Київ, 29 червня 2026 року

У єдності зі Святішим Отцем Левом XIV, перший рік понтифікату якого позначений наполегливою працею задля побудови миру на основі спільного блага та рішучим протистоянням війні в усіх її вимірах — від відносин між народами й конфліктів усередині держав до соціальної напруги, підносимо свій голос як зібрані на консисторію кардинали, що походять з Польщі й України і покликані нести особливу відповідальність за спільноту Церкви та підтримувати служіння Наступника святого Петра. Робимо це разом із нашим братом Верховним Архиєпископом Києво-Галицьким Української Греко-Католицької Церкви, усвідомлюючи, що питання примирення між поляками та українцями стосується не лише відносин між двома народами, а й вірогідності нашого спільного християнського свідчення.

Наслідуючи Папу Лева XIV, ми переконані, що першим кроком до миру є роззброєння мови. Це стосується не лише слів, а й жестів, знаків і символів. Вони також можуть ранити, закривати шлях до зустрічі та породжувати

(Закінчення на 2 сторінці)

Празник Різдва(...)

(Продовження з 1 сторінки)

товаром, котрим можна торгувати, надавати більшу чи меншу вартість, достосовувати його до власних потреб. Світ рекомендує аборти, коли нове життя несе шкоду людським інтересам, дозволяє розривати подружню вірність, будувати нові подружжя згідно людських бажань, пропонує людині самій визначати час життя, скоротити людські терпіння евтаназією.

Сучасний світ хоче впливати не тільки на земне життя людини, а й впорядковувати внутрішній світ людини своїми принципами життя і цінностями. Він шукає легку дорогу до людського серця у вигляді свободи людини — самій встановлювати закони життя, визначати добро і зло, будувати своє життя згідно власних бажань; самодостатності — незалежності від інших осіб чи речей(спільнота, релігія), пропонує легку дорогу до щастя у вигляді кар'єри, достатку чи моди, які можуть легко заспокоїти людські почуття. Таким чином світ старається перемалювати Божий образ в людині на образ світу — гордості і самолюбства.

Однак правда про людину і дороги до щастя, які пропонує світ, часто є неправдиві і викликають у багатьох людей розчарування, почуття меншовартості і втрати сенсу життя, небажання жити.

Об'явлення Божої Матері у різних чудотворних іконах, фігурах, цілющих джерелах у різних місцях світу свідчать про надзвичайну її турботу щодо нашого життя, здоров'я душі і тіла. Там Марія дає особливі знаки Божої любові і опіки, своєї материнської любові до нас у вигляді чудесних оздоровлень, навернень. Дбаючи про наше життя і щастя, спасіння, Богородиця своїми посланнями запрошує нас до молитви за себе, за навернення світу, особистого покаяння і навернення до Бога, довір'я Його любові і милосердю.

Ось як Церква оспівує духовну опіку Богородиці у своїх молитвах: *„Ти душі моєї радість і веселість, ти зцілення моїх пристрастей, Богу посвячена Діво, і негайне вилікування моїх душевних недуг, Пречиста. Ти порятунок у напасливих спокусах і захист у недолі, тому й величаю тебе”.*

Пресвята Богородиця, яка вповні посвятила себе на служіння Богу і ділу відкуплення, стала щасливою з Богом і в Бозі. Прикладом свого життя і молитвою Вона пропонує нам дорогу до правдивого щастя, яке несе у собі справжню свободу духа, глибокий душевний мир і радість, дарує любов, котра не проминає, почуття власної гідності і сенсу життя.

Одного разу у потязі їхав батько зі своєю шестирічною донечкою. Потяг наближався до чергової станції. Дівчинка стояла і з цікавістю дивилась у вікно вагону. Раптом вона побачила в городі одного господаря гарну алею, засаджену рожами. Прекрасні корчі квітів чарували очі дівчинки, і вона подумала, як було би гарно прикрасити престол Божої Матері у своїй Церкві, бо мала велику набожність до Пречистої Діви Марії. Побачивши таку велику кількість прекрасних квітів, дівчинка промовила до батька: «Тату, зійдімо на цій станції, бо я бажаю привести ці прекрасні рожі і покласти їх перед образом Божої Матері. Ми попросимо власника цього городу, а він, напевно, не відмовить мені і дасть прекрасних квітів для Небесної Матері». Батько ніяк не хотів погодитись на пропозицію дитини і перервати подорож, втрачаючи при цьому квитки. Однак улюблена донечка не переставала наполягати і просити, тому батько був змушений зійти з потяга і податися до власника прекрасних квітів. Отримавши дозвіл, маленька шанувальниця Пречистої Діви Марії набрала цілий букет найкращих квітів. Подякувавши за них, вони повернулися на станцію, щоб наступним потягом продовжити подорож. На станції вони побачили якийсь незвичний рух і дізналися, що той потяг, в якому вони ще недавно їхали, зіткнувся з товарним, і дуже багато людей загинуло. Тоді батько, зворушений до сліз цим випадком, обняв дівчинку і промовив: «Якщо би не зійшли, то, можливо, подібна доля спіткала і нас. Нас врятувало твоє правдиве почитання Божої Матері. Це щедра рука Небесної Неньки заплатила тобі за прекрасні квіти».

Тож маймо і ми серце, наповнене непохитною вірою, і усе наше життя нехай буде цим прекрасним букетом запашних квітів Марії, а Небесна Ненька ніколи не покине нас! Амінь.

о. Михайло Чижович, редемптоpист

Спільний голос у справі(...)

(Продовження з 1 сторінки)

страх. Святіший Отець нагадує, що мир є «роззброєним і роззброює», а побудова спільного добра вимагає євангельської мови: чіткої, але не принизливої; сміливої, але не агресивної; правдивої, але такої, що не закриває шляху до прощення.

З болем спостерігаємо за зростанням взаємної напруги та відродженням настроїв ворожнечі між поляками й українцями. Ще болісніше те, що це відбувається в той час, коли Україна продовжує переживати жахіття війни, а Польща в останні роки виявила велику солідарність із мільйонами українських сестер і братів. Особливо болісно, що це відбувається саме тоді, коли українські католики відзначають 25-ту річницю історичного візиту до України Папи, який був поляком.

У цьому контексті повертаємося до слів Святішого Отця Івана Павла II з його листа з нагоди 60-ї річниці — як висловився сам автор — трагічних подій на Волині. Над цими словами варто замислитися всім людям доброї волі, а для нас, католиків різних обрядів і народів, вони повинні стати взірцем і нормою дій, зокрема й у нашому підході до історичних питань. Папа, зокрема, писав:

У заметілі Другої світової війни, коли потреба солідарності й взаємодопомоги мала би бути на першому місці, чорні дії зла отруїли серця, а його зброя призвела до пролиття невинної крові. Сьогодні (…) в серцях більшості поляків і українців дедалі більше зростає потреба у глибокому іспиті сумління. Відчувається потреба в примиренні, яке дозволило б нам дивитися на сьогодення й майбутнє в новому дусі. Це спонукає мене бути вдячним Богу разом із тими, хто в роздумах і молитві згадує всіх жертв цих актів насильства.

Нове тисячоліття, у яке ми нещодавно вступили, вимагає, щоб українці й поляки не залишалися поневоленими своїми сумними спогадами минулого. Розмірковуючи над подіями минулого з нової перспективи, прагнучи побудувати краще майбутнє для всіх, нехай подивляться один на одного очима примирення (Ватикан, 7 липня 2003 р.).

Цей заклик святого Івана Павла II до обох таких дорогих йому народів, за великою участю Церков, був почутий і підхоплений поляками й українцями. За нами — роки молитов, зустрічей, спільних листів (2005), декларацій (2013) і послань (2023), а також співпраці в наданні допомоги біженцям і нужденним. Ця спадщина є великим зобов'язанням, отриманим від тих, хто до нас мав мужність говорити правду без погорди й ненависті, закликати до навернення, смиренно просити прощення і мужньо прощати, простягаючи руку примирення, незважаючи на ще незагоєні й болісні рани.

Ось чому сьогодні, коли виникають нові напруги й знову зростає недовіра, слова Папи з вищезгаданого листа звучать із новою силою:

Оскільки Бог простив нам у Христі, віруючі повинні вміти прощати один одному за завдані кривди і просити прощення за власні помилки, у такий спосіб сприяючи побудові світу, де поважають життя, справедливість, злагоду й мир. Християни покликані визнавати помилки минулого, пробуджувати своє сумління для компромісів сьогодення і відкривати серця для справжнього, тривалого навернення (Ватикан, 7 липня 2003 р.).

Ми свідомі того, що навернення починається з наших власних сердець. Папа закликає кожного з нас — поляків та українців — до особистого навернення, а не до того, щоб притягувати до відповідальності інших. Ми можемо закликати інших до навернення лише тоді, коли самі смиренно визнаємо власні гріхи.

Ми переконані, що для християнина пізнання правди — це завдання, яке завжди стоїть поруч із любов'ю до ближнього. Пам'ять про минуле є надзвичайно важливим елементом ідентичності кожної людської спільноти. Услід за Святішим Отцем Франциском хочемо нагадати, що «у повсякденному

(Закінчення на 15 сторінці)

Слово до учнів, батьків та вчителів на новий навчальний рік 2026/27

(Продовження з 1 сторінки)

вони живуть у своїй батьківщині, але як приходьки; беруть участь у всьому нарівні з іншими, і водночас усе терплять, немов чужинці; кожна чужина є для них батьківщиною, і кожна батьківщина — чужиною. У цих словах немає жалю до себе — є гідність. Бо вигнанець, який не забув, хто він є, не є жебраком, що втратив усе, він є свідком, який усюди приносить із собою те, чого не можна відібрати: свою мову, свою пам›ять, свою віру. Саме такими свідками покликані бути й Ви.

Хочу висловити глибоку повагу вашим батькам. Рішення привести дитину саме до української школи, коли поряд є школи, що не вимагають жодних додаткових зусиль, є актом не побутовим, а по суті актом визнання того, що людина є не лише тілом, яке треба нагодувати й прихистити, а особою, вкоріненою в мові, традиції й спільноті і що позбавити дитину цього коріння означало б збіднити саму її людяність. Український мислитель Григорій Сковорода вчив, що справжнє пізнання починається не з голови, а із серця і що людина, яка не пізнала „внутрішньої людини” в собі, залишається чужою самій собі, хоч би скільки знала про світ зовнішній. Українська школа, Дорогі Батьки й вихователі, покликана дбати саме про цю єдність розуму й серця, знання й віри, а не лише постачати інформацію.

Ще у четвертому столітті святий Василій Великий, звертаючися до юнацтва зі словом про користь читання світських авторів, порівнював добре виховання із бджолою, яка облітає різні квіти, але бере з кожної лише те, що потрібне для меду, і залишає решту. Так само і Ви, дорогі діти, покликані вчитися розважливо: брати найкраще з культури народу, серед якого нині живете, не зраджуючи при цьому власного коріння. Це не є суперечністю, а ознакою зрілості тієї істинної, а не позірної відкритості, яка можлива лише тоді, коли людина сама твердо стоїть на своєму ґрунті.

Не забуваймо й того, що Господь наш Ісус Христос мав до дітей особливе ставлення, яке різнилося від звичаїв Його часу: „Пустіть дітей до Мене і не зупиняйте їх, бо Царство Небесне належить таким, як вони” *(Мт. 19, 14)*. У кожній дитині, а особливо в дитині, яка пізнала розлуку й непевність, Христос бачить не істоту, яку слід ощасливити зверху, а особу, гідну найглибшої поваги й довіри. Нехай же і кожна з наших шкіл буде місцем такої поваги, де навчання не пригнічує, а визволяє, де дисципліна служить не примусу, а формуванню свободи, яка вміє відповідально розпоряджатися собою.

Особливу увагу приділяю й тим дітям, які навчаються у польських школах, а до рідної віри й традиції долучаються при наших парафіях — у цьому також є та вкоріненість, про яку йшлося вище, тільки здобута іншим шляхом. Дякую і тим, хто зростає тут не першим поколінням, чиї прадіди свого часу, у значно тяжчих обставинах, донесли українську мову й віру до наших днів, а тепер, приходячи на парафіяльну катехизу, продовжують те саме діло. І не можу не згадати батьків усіх цих дітей: знайти в шкільному тижні ще й час на парафію — це вже саме по собі свідчення, а передати дитині те, у що віриш сам, у світі, який радше підказує забути — це праця, гідна найглибшої поваги.

Дорогі Діти, кожна вивчена літера рідної абетки, кожен вивчений вірш, кожна пісня чи молитва, які Ви засвоюєте у стінах наших шкіл, є не додатком до „справжньої” освіти, а тим фундаментом особи, без якого будь-яке інше знання залишається зовнішнім і випадковим. Ви покликані не просто зберегти українську мову, як зберігають музейний експонат, а нести її живою, думати нею, молитися нею, любити нею. У цьому ваша найглибша інтелектуальна і духовна праця цього року.

Благословляючи сьогодні початок нового навчального року, молюся, щоб Дух Святий, який є, за словами літургійної молитви, „скарбом добра і життя подателем”, просвітив розум кожного з вас і зміцнив серце кожного вашого вчителя й батька. Нашій же змученій війною Україні нехай Господь дарує справедливий і тривалий мир, щоб якомога більше з вас могли одного дня повернутися на рідну землю, не збідніли вигнанням, а збагаченими досвідом, знанням і вірністю собі.

Нехай благословення Боже перебуває з вами сьогодні і в усі дні цього нового навчального року!

З архиєрейським благословенням,

† ЄВГЕН ПОПОВИЧ
Архиєпископ і Митрополит
Перемисько-Варшавський

Перемишль, 14 серпня 2026 року, в день Передсвяття Успіння Пресвятої Богородиці

Przesłanie Biskupów Metropolii Przemysko-Warszawskiej Kościoła Greckokatolickiego w Polsce

w przededniu Dnia Pamięci Ofiar Zbrodni Wołyńskiej

10 lipca 2026

Drodzy w Chrystusie Bracia i Siostry!

W ubiegłym miesiącu minęło ćwierć wieku od pamiętnej wizyty św. Jana Pawła II w Ukrainie. W dzisiejszej sytuacji widzimy, że wyjątkowo aktualne i godne przypomnienia jest to, co stało się wówczas w sprawie pojednania polsko-ukraińskiego i przezwyciężenia trudnej historii. W homilii wygłoszonej we Lwowie podczas Mszy św. w obrządku łacińskim Ojciec Święty mówił o odczuwanej wewnętrznej potrzebie uznania różnych przejawów niewierności Ewangelii ze strony Polaków i Ukraińców. Wezwał do oderwania się od bolesnej przeszłości. Wyraził — jakże żywe w nas dzisiaj — pragnienie: „Niech przebaczenie — udzielone i uzyskane — rozleje się niczym dobroczynny balsam w każdym sercu".

Владика Володимир Ющак

Митрополит і Архиєпископ Євген Попович

Владика Аркадій Трохановський

Владика Марюш Дмитерко

Następnego dnia, w przemówieniu wygłoszonym przed Boską Liturgią sprawowaną w obrządku bizantyjskim, Zwierzchnik Ukraińskiego Kościoła Greckokatolickiego kardynał Lubomyr Huzar wyznał, że w historii jego Kościoła „były też chwile mroczne i duchowo tragiczne". Ubolewał nad faktem, że „niektórzy synowie i córki Ukraińskiego Kościoła Greckokatolickiego wyrządzali zło — niestety świadomie i dobrowolnie — swoim bliźnim z własnego narodu i z innych narodów". Za nich wszystkich prosił o przebaczenie Boga, Stwórcę i Ojca wszystkich, oraz tych, których synowie i córki tego Kościoła w jakikolwiek sposób skrzywdzili.

Kolejnym bardzo ważnym głosem w kwestii relacji polsko-ukraińskich było przesłanie z 2003 roku wystosowane przez św. Jana Pawła II w 60. rocznicę tragedii wołyńskiej. Papież z Polski napisał w nim, że „sześćdziesiąt lat od tamtych smutnych wydarzeń, w sercach większości Polaków i Ukraińców, utwierdza się coraz bardziej potrzeba głębokiego rachunku sumienia. Odczuwa się konieczność pojednania, które pozwoliłoby spojrzeć na teraźniejszość i przyszłość w nowym duchu". W owym tekście św. Jan Paweł II odwoływał się do Wielkiego Jubileuszu Roku 2000, podczas którego „Kościół w sposób uroczysty i ze świadomością tego wszystkiego, co zaszło w przeszłości, prosił wobec świata o przebaczenie win swoich synów, przebaczając równocześnie wszystkim, którzy wyrządzilimu różnorakie krzywdy". W ten sposób bowiem „pragnął oczyścić pamięć ze smutnych wydarzeń, z wszelkiego poczucia urazy i odwetu", aby na nowo rozpocząć „dzieło budowania cywilizacji miłości". Podkreślając konieczność tworzenia przyszłości opartej na pojednaniu, przyjaźni i pokoju, Ojciec Święty napisał: „Tę samą postawę Kościół proponuje społeczności świeckiej, zachęcając wszystkich do szczerego pojednania, będąc świadom, że nie ma sprawiedliwości bez przebaczenia, a współpraca bez wzajemnego otwarcia byłaby krucha".

W następnych latach po 2003 roku byliśmy świadkami i uczestnikami wielu aktów przebaczenia i pojednania ze strony Kościołów Rzymskokatolickiego i Greckokatolickiego w Polsce i w Ukrainie. Wymownym dowodem wcielenia w życie słów św. Jana Pawła II o potrzebie głębokiego rachunku sumienia był wspólny list z roku 2005 oraz deklaracja z 2013 roku.

Rok 2005 był ogłoszony w Kościele Rokiem Eucharystii. Zarówno w Polsce, jak i w Ukrainie w czerwcu tegoż roku odbywał się Kongres Eucharystyczny, w przededniu którego Episkopaty obu Kościołów wystosowały do wiernych list o wzajemnym przebaczeniu i pojednaniu. Biskupi napisali w nim: „W Roku Eucharystii podejmujemy wezwanie Świętego Pawła: W imię Jezusa Chrystusa prosimy: pojednajcie się z Bogiem (2 Kor 5, 21). Uczestniczymy w historycznej chwili, a celem jej jest dążenie do jedności narodów poprzez modlitwę i przebaczenie". Hierarchowie, wzorując się na historycznym Liście Biskupów Polskich do Biskupów Niemieckich z 1965 r., zaapelowali: „Wznieśmy się ponad polityczne poglądy i historyczne zaszłości, ponad nasze kościelne obrządki, nawet ponad naszą narodowość — ukraińską i polską. Pamiętajmy przede wszystkim, że jesteśmy dziećmi Boga. Zwróćmy się do naszego Ojca: «Przebacz nam nasze winy, jako i my odpuszczamy naszym winowajcom». Aby nasza modlitwa była ze wszech miar owocna, powiedzmy wobec siebie słowa: «Przebaczamy i prosimy o przebaczenie». Niech ten akt przebaczenia i pojednania dokona się przed Obliczem Boga w Trójcy Jedynego i Bogurodzicy". Szczególnie wzruszającym wyrazem owego pragnienia pojednania między narodami był głos samych wiernych, którzy podczas celebracji liturgicznych w Warszawie i we Lwowie na zapytanie: „Czy przebaczacie i prosicie o przebaczenie?" przez łzy odpowiedzieli entuzjastycznie: „Przebaczamy i prosimy o przebaczenie".

Bardzo ważnym krokiem w sprawie pojednania była także deklaracja z 2013 →

Синод Єпископів Української Греко-Католицької Церкви 2026 р.

Зарваниця, 1–10 липня 2026 р.

У Марійському духовному центрі «Зарваниця» від 1 до 10 липня 2026 року тривала праця Синоду Єпископів Української Греко-Католицької Церкви. У синодальних засіданнях узяли участь 49 архиєреїв УГКЦ з України, Західної та Центральної Європи, Північної й Південної Америки, а також Австралії. Серед них — 34 правлячі єпископи, єпископ Курії Верховного Архиєпископа, 9 єпископів-помічників і 5 єпископів-емеритів (...).

Програмна доповідь Отця і Глави УГКЦ

Отець і Глава УГКЦ Блаженніший Святослав виголосив програмну доповідь, у якій представив актуальний стан життя і служіння Церкви, зокрема в Україні, в умовах російської агресії.

Предстоятель наголосив на мужності й витривалості українських захисників та всього українського народу, який, попри щоденні загрози й драматичні випробування минулої зими, не втрачав надії та знаходив сили протистояти злу.

Блаженніший Святослав ознайомив членів Синоду з діяльністю Постійного Синоду, сесії якого після торішнього Синоду Єпископів відбувалися в Австралії, Бразилії та Іспанії. Він підкреслив, що проведення таких засідань сприяє зміцненню єдності Церкви-матері з її духовними дітьми, розсіяними по всьому світу, пожвавленню душпастирського служіння та розвитку структур УГКЦ, особливо там, де вони ще перебувають на етапі становлення.

Окрему увагу Глава Церкви приділив служінню духовенства в Україні та поза її межами. Під час обговорення програмної доповіді синодальні отці обмінялися думками щодо душпастирського супроводу людей, які постраждали від війни, та українців, які були змушені шукати прихистку за кордоном. Серед пріоритетних тем обговорення була також підтримка священнослужителів, які з великою самовідданістю здійснюють своє служіння в умовах російської агресії.

Головна тема Синоду Єпископів 2026 року

Другого дня синодальних засідань владики розглядали головну тему цьогорічного Синоду — «Душпастирство покликань до священства та монашества». За її підготовку відповідали дві патріарші комісії — у справах духовенства (голова — владика Богдан Данило) та у справах монашества (голова — владика Михайло Бубній).

Вступну доповідь виголосив владика Богдан Данило на тему «Роль сім'ї, спільноти та єпископа у плеканні й формуванні священничих покликань: заклик творити культуру самопожертви, батьківства та зустрічі».

Відтак учасники Синоду заслухали низку співдоповідей, присвячених різним аспектам душпастирства →

roku, w której Zwierzchnik Ukraińskiego Kościoła Greckokatolickiego Arcybiskup Większy Światosław Szewczuk przypomniał słowa kardynała Huzara z roku 2001 i, przyjmując je jako swoje, przeprosił „braci Polaków za zbrodnie popełnione w 1943 roku". Z kolei przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski abp Józef Michalik skierował do „braci Ukraińców prośbę o wybaczenie" za postawę tych Polaków, „którzy wyrządzali zło Ukraińcom i odpowiadali przemocą na przemoc".

Drodzy w Chrystusie!

W ostatnich miesiącach dotkliwie odczuwamy, że propozycja postawy przebaczenia oraz zachęta do pojednania coraz trudniej docierają do serc i umysłów w Polsce i Ukrainie. Kościół Chrystusowy, na podobieństwo swego Mistrza (por. Ap 3, 20), nie ma w stosunku do społeczności świeckiej innego sposobu dotarcia do serc i umysłów, jak stanąć u drzwi i kołatać w nadziei, że jego głos będzie usłyszany i drzwi zostaną otwarte. I będzie to czynił, wierząc, jak napisał Jan Paweł II w roku 2003, że pojednania pragnie „większość Polaków i Ukraińców".

W przededniu Dnia Pamięci Ofiar Zbrodni Wołyńskiej przekazujemy słowa współczucia i żalu rodzinom, które w wyniku ukraińskich akcji zbrojnych straciły swoich bliskich. Łączymy się z wami w bólu i wyrażamy głęboki żal z powodu krwawych wydarzeń, które miały wówczas miejsce. Uważamy, że każda zbrodnia powinna zostać potępiona. Potępione powinny być tak zbrodnie ukraińskie na Polakach, jak i zbrodnie polskie na Ukraińcach. Władze państwowe Ukrainy i Polski powinny pozwolić i pomóc w odnalezieniu wszystkich mogił, w identyfikacji ofiar oraz w ich godnym pochówku. Do historyków polskich i ukraińskich należy rzetelne wyjaśnienie okoliczności tamtych tragicznych wydarzeń oraz ustalenie faktycznej liczby ofiar po obu stronach.

Jesteśmy świadomi, że zrozumienie powodów i okoliczności nie usprawiedliwia jednakże samego czynu ani sprawców. Nie możemy także poddawać się agresywnej narracji różnych osób, którym nie zależy na pojednaniu, tylko na rozdzieraniu dawnych ran.

Pragniemy również bardzo serdecznie podziękować wszystkim Polakom, którzy przed czterema laty w duchu chrześcijańskiej miłości i życzliwości otworzyli swoje serca i domy na potrzeby wojennych uciekinierów z Ukrainy. Dziękujemy Biskupom Kościoła Rzymskokatolickiego w Polsce za udostępnienie swoich świątyń i umożliwienie sprawowania w nich nabożeństw w obrządku greckokatolickim.

W tym miejscu zapewniamy o naszej pamięci modlitewnej za wszystkie ofiary oraz prosimy o modlitwę za trwałe pojednanie między naszymi narodami, aby, jak mówi jedno z liturgicznych wezwań w tej intencji: „wykorzenić wrogość, nienawiść, niegodziwości i pychę, a wszystkich Twoich sług obdarzyć miłością i pokojowym współżyciem oraz umocnić ich w pobożnym i spokojnym życiu, Panie wysłuchaj i zmiłuj się".

Modlimy się także, aby wszelkie dobro, które do tej pory zrodziło się ze wzajemnego spotkania Polaków i Ukraińców, zwłaszcza na poziomie poszczególnych osób i rodzin, nadal trwało i przynosiło owoce w przyszłości.

+ Eugeniusz Popowicz
Arcybiskup Metropolita
Przemysko-Warszawski

+ Włodzimierz R. Juszczak
Biskup Wrocławsko-Koszaliński

+ Arkadiusz Trochanowski
Biskup Olsztyńsko-Gdański

+ Mariusz Dmyterko
Biskup pomocniczy
Wrocławsko-Koszaliński

Przemyśl — Wrocław — Olsztyn,
dnia 9 lipca 2026

Початок Синоду Єпископів Української Греко-Католицької Церкви 2026 р.

покликань. Ректор Івано-Франківської духовної семінарії о. Тарас Путько представив доповідь «Покликання в УГКЦ на території України: стратегічний аналіз, демографічна візія та дорожня карта для душпастирів». Протосинкел Торонтської єпархії о. Андрій Онуферко висвітлив тему «Покликання в УГКЦ поза Україною: аналіз зібраних даних про священників та дияконів, свячених від 2010 року». Директор Благодійного фонду «Шпиталь Шептицького» о. Ігор Бойко виступив із доповіддю «Обличчя сучасного покликання: соціокультурний та психологічний портрет семінариста».

У другій частині засідання, після вступного слова владики Михайла Бубнія, який представив статистичні дані щодо покликань до богопосвяченого життя в УГКЦ та проаналізував сучасний стан монашества нашої Церкви, були виголошені співдоповіді, присвячені покликанню до богопосвяченого життя: Ієромонах Сава Масник, студит, представив тему «Сучасна молодь у богопосвяченому житті: очікування — відповідь формації». Ієромонах Андрій Сивак, ТІ, присвятив свою доповідь темі «Харизма, спільнота і місія в розпізнаванні покликання: досвід, труднощі та оновлення інститутів богопосвяченого життя». Сестра Катерина Молочій, МНІ, виступила з доповіддю «Сім'я в контексті питань віри, виховання та викликів сучасності».

Після заслухання доповідей синодальні отці провели ґрунтовне обговорення головної теми. Праця продовжилася в малих групах, де владики мали нагоду обмінятися думками та сформулювати конкретні пропозиції, які стали основою для синодальних рішень.

Душпастирська ситуація УГКЦ в Україні та світі

Значну частину праці Синоду було присвячено розглядові душпастирської ситуації в митрополіях та інших церковних структурах УГКЦ в Україні й поза її межами. Архиєреї аналізували контекст, у якому сьогодні здійснює своє служіння Церква, окреслювали найважливіші виклики та обговорювали можливі відповіді на них.

Про життя Української Греко-Католицької Церкви в Австралії, Новій Зеландії та Океанії доповів кардинал Микола Бичок. Про розвиток душпастирства українців у єпархії Покрову Пресвятої Богородиці в Буенос-Айресі (Аргентина) розповів владика Даниїл Козлінський. Огляд життя Церкви в Бразилії представив митрополит Володимир Ковбич.

Аналіз душпастирського служіння у Вінніпезькій митрополії (Канада) представив владика Андрій Рабій, єпископ-помічник Вінніпезької архиєпархії. Про становище УГКЦ у чотирьох єпархіях Сполучених Штатів Америки доповів митрополит Борис Ґудзяк. Владика Богдан Дзюрах представив огляд актуального стану чотирьох ієрархічних структур УГКЦ у Західній Європі: єпархії Пресвятої родини в Лондоні, єпархії Святого Володимира Великого в Парижі, Апостольського екзархату в Німеччині та Скандинавії та Апостольського екзархату в Італії. Митрополит Євген Попович доповів про душпастирське служіння Перемишльсько-Варшавської митрополії.

Особливу увагу синодальні отці приділили життю Церкви в чотирьох митрополіях України. Огляд душпастирської ситуації, а також головних суспільних і церковних викликів у Львівській, Івано-Франківській та Тернопільсько-Зборівській митрополіях представив митрополит Теодор Мартинюк. Про життя Києво-Галицької митрополії доповів Отець і Глава УГКЦ Блаженніший Святослав як її митрополит.

Представлення звітів супроводжувалося жвавим обміном думками. Єпископи ділилися своїм досвідом, аналізували сучасний стан життя Церкви в Україні та на поселеннях, висловлювали пропозиції щодо подальшого розвитку душпастирського служіння, зміцнення взаємної підтримки та поглиблення єдності між усіма церковними структурами УГКЦ.

Літургійні та соціальні питання

Важливе місце в праці цьогорічного Синоду посів розгляд літургійних питань, які представив голова Патріаршої літургійної комісії владика Григорій Комар.

Зокрема, синодальні отці розглянули і поблагословили до друку тексти нового Архиєратикона, оновлених Молитвослова та офіційного молитовника УГКЦ «Прийдіте, поклонімся».

Окрему увагу владики приділили соціальному служінню Церкви в умовах російської агресії. Війна й надалі завдає українському народові невимовних страждань і породжує нові гуманітарні виклики, на які Церква покликана відповідати конкретними ділами милосердя.

Прагнучи ще ефективніше відповідати на численні потреби людей, які постраждали від війни, синодальні отці заслухали звіт президентки Благодійного фонду «Карітас України» Тетяни Ставничої про діяльність організації, яка від імені Церкви здійснює системну гуманітарну допомогу постраждалим унаслідок війни. Владики висловили керівництву, працівникам і волонтерам фонду щиру вдячність за їхню жертовність, витривалість і відданість служінню ближньому, завдяки чому тисячі людей отримують своєчасну й необхідну допомогу.

Канонічні питання

Одним із найважливіших завдань цьогорічного Синоду стали розгляд і затвердження проєкту Кодексу канонів УГКЦ.

Цей збірник, який налічує близько 730 канонів, є плодом понад десятирічної праці робочої групи під проводом митрополита Євгена Поповича, голови Канонічного відділу Патріаршої курії.

Кодекс складається з 19 титулів, які регулюють різні сфери життя Церкви, зокрема питання її ієрархічної структури, служіння єпископів і духовенства, діяльності парафій, прав і обов'язків мирян, богопосвяченого життя, місійної діяльності, екуменізму, міжрелігійного діалогу, учительського служіння Церкви, літургійного життя, церковного управління, матеріального забезпечення, соціального служіння та церковного судочинства.

Під час синодальних засідань члени Синоду послідовно опрацьовували кожен канон, вносили свої зауваження, уточнення та пропозиції, працюючи над удосконаленням і подальшим формуванням власного партикулярного права Української Греко-Католицької Церкви.

Звітність церковних структур та інші питання

Традиційною складовою праці Синоду стало заслухання звітів церковних структур різних рівнів.

Звіт про стан церковного судочинства в Українській Греко-Католицькій Церкві представив митрополит Євген Попович. Про діяльність Душпастирської ради Патріаршої курії прозвітував владика Кеннет Новаківський. Підсумки діяльності патріарших комісій і відділів за минулий рік підбив владика Андрій Хім'як. Про перебіг беатифікаційного процесу праведного митрополита Андрея Шептицького поінформував о. Адріян Книш.

Патріарший економ о. Любомир Яворський представив фінансовий звіт Патріаршої курії, звіт про збір пожертв і діяльність фондів, заснованих Синодом Єпископів УГКЦ, а також поінформував про діяльність Патріаршої фундації «Мудра справа». Владика Йосиф Мілян розповів про перебіг будівництва Патріаршого центру в Києві.

Синодальні отці також ознайомилися з інформацією про діяльність та місію Українського католицького університету, яку надав ректор університету д-р Тарас Добко. Під час обговорення було наголошено на важливій ролі Українського католицького університету у формуванні відповідального суспільного лідерства, розвитку християнської думки та плеканні культури служіння. Особливу увагу було звернено на внесок університету в підготовку катехитів, біблійних аніматорів і мирянських лідерів, які здійснюють своє служіння в парафіях Української Греко-Католицької Церкви в Україні та на поселеннях.

Спільна молитва та завершення праці Синоду Єпископів

Як і щороку, праця Синоду Єпископів Української Греко-Католицької Церкви проходила в атмосфері спільної молитви та духовних роздумів. Проповіді на щоденних Літургіях, а також реколекційні науки під час дня духовної віднови виголошував ієромонах Сава Масник, студит.

Кожне робоче засідання розпочиналося о 9:00 молитвою за полеглих захисників України, загиблих мирних жителів та всіх жертв російської агресії. У такий спосіб синодальні отці єдналися із Загальнонаціональною хвилиною мовчання, вшановуючи пам'ять усіх, хто віддав своє життя за свободу й незалежність України.

У суботу, 4 липня, владики звершили заупокійне богослужіння та літургійно пом'янули спочилих співбратів у єпископському служінні. Під час молитви було поіменно згадано архиєреїв Української Греко-Католицької Церкви, які відійшли до вічності, починаючи від кінця X століття, згідно з Пом'яником, підготовленим Секретаріатом Синоду.

У неділю, 5 липня, синодальні отці відвідали парафії Тернопільсько-Зборівської митрополії та сусідніх єпархій, де разом із вірними молилися за справедливий і тривалий мир в Україні, за український народ, його захисників, а також за всіх, хто потерпає від наслідків війни.

У вівторок, 7 липня, під час братньої вечері владики привітали ювілярів цього року — єпископів, священників, богопосвячених осіб і мирян, висловивши їм щиру вдячність за багаторічне й жертовне служіння Церкві та вагомий внесок у підготовку і проведення Синоду.

На завершення своєї праці синодальні отці затвердили текст Послання Синоду Єпископів Української Греко-Католицької Церкви «„Іди за Мною!" (Мр. 2, 14): Покликання до священничого служіння та богопосвяченого життя

(Закінчення на 16 сторінці)

Літургія як тілесна пам'ять

Сучасна людина дуже часто думає про віру так, ніби вона є передусім справою переконань. Віруємо — тобто визнаємо певні істини. Молимося — тобто формулюємо думки, звернені до Бога. Беремо участь у Літургії — тобто слухаємо тексти, розуміємо символи, приймаємо навчання. Звичайно, це не є неправдою, але це правда надто вузька. Християнство ніколи не було релігією самої ідеї. Воно є релігією Воплочення. Бог спас людину не через послання, теорію чи абстрактну духовну програму, а через тіло Божого Сина: народжене, торкане, страждене, розп'яте, воскресле і прославлене.

Тому у візантійській традиції тіло не є додатком до молитви. Воно молиться разом із душею. Часом навіть молиться раніше, ніж душа.

Достатньо увійти до храму перед Божественною Літургією. Хтось ставить свічку. Хтось поволі чинить знак хреста, ніби хоче обійняти ним усе своє життя. Хтось схиляє голову перед іконою, цілує її, торкається чолом. Священник кадить храм, а дим ладану не пояснюється словами, лише входить у подих. Хор починає співати — і людина відкриває, що молитва не мусить спершу пройти через інтелектуальний аналіз, аби торкнутися серця. Церква вводить у перемінений світ.

У літургійному богослов'ї часто говориться, що Літургія є анамнезою, тобто пам'яттю. Однак ідеться не про звичайне пригадування минулого. Коли Церква споминає Тайну вечерю, Хрест, Гріб, Воскресіння і Вознесіння Христа, вона не відтворює побожний образ давніх подій. Вона у Святому Дусі входить у їхню живу присутність. «Тому-то й ми, споминаючи цю спасенну заповідь і все, що ради нас сталося…» — чуємо в анафорі. Це «споминаючи» є одним із найглибших слів християнства. Літургійна пам'ять не є архівом. Вона є участю.

Цікаво, що сучасні науки про людину дедалі частіше нагадують те, що Церква практикувала від початку: пам'ять не живе лише в голові. Людина пам'ятає також через тіло, жест, ритм, простір, запах, мелодію. Достатньо почути пісню з дитинства, аби повернулися образи, яких ми не вміли викликати самою волею. Достатньо відчути запах ладану, щоби пригадалася церква з рідного села чи міста, бабуся, яка стоїть із молитовником, свята, які ми, можливо, вже давно не вміємо описати, але які все ще носимо десь глибоко в собі. Тіло буває книгою, у якій записується віра.

Не випадково у візантійській традиції таку велику роль відіграє повторюваність. Ті самі єктенії, ті самі відповіді, подібні мелодії, ті самі свята, що повертаються в ритмі року. Для когось ззовні це може виглядати як монотонність. Але саме повторюваність творить духовну пам'ять. Людину формують не лише великі одноразові переживання. Ще більше її формують малі, вірно повторювані жести. Знак хреста, чинений щодня. Поклін. «Господи, помилуй», промовлене сотні разів. Стояння в неділю перед іконостасом, навіть тоді, коли молитва дається важко. Літургія не завжди діє, як блискавка. Частіше вона діє, як вода, що роками точить камінь.

У цьому сенсі церковна молитва є глибоко реалістичною антропологічно. Вона знає, що людина не складається лише з самого розуму. Тоді тіло може нас понести. Ми можемо прийти. Стати. Перехреститися. Поцілувати ікону. Прийняти благословення. І хоча внутрішньо відчуваємо порожнечу, ми вже є в місці, де Церква молиться за нас і разом із нами. Тіло залишається вірним ще до того, як серце знову навчиться співати.

Тут відкривається також глибокий сенс ікон. Ікона не є релігійною ілюстрацією. Вона не служить лише для того, щоб показати, як «міг виглядати» Христос, Богородиця чи святі. Ікона є свідченням переміненої матерії. Дошка, фарба, золото, лінія і колір стають місцем зустрічі. Ікона захищає цю правду перед духовністю надто невагомою, надто «безтілесною», яка хотіла б любити Бога без світу, без історії, без людського обличчя.

Так само ладан, свічки, спів і процесії не є декорацією. Вони вчать, що спасіння охоплює всю людину. Зір, слух, нюх, дотик, постава тіла — усе втягується в молитву. Церква не говорить людині: залиш тіло перед дверима храму, а до Бога увійди самою душею. Навпаки. Втому ніг, тремтіння голосу, сльози, безпорадність, звички, подих, пам'ять дому, пам'ять померлих, пам'ять гріхів і прагнення нового життя. Усе може бути зцілене.

Саме тому Божественна Літургія є такою важливою для ідентичності Греко-Католицької Церкви. Упродовж віків наші вірні не раз втрачали землю, інституції, школи, мову, безпеку. Але там, де залишалася Літургія, залишалася пам'ять. Навіть у діаспорі, навіть у малій каплиці, навіть біля тимчасового іконостасу Церква розпізнавала себе, бо розпізнавала ритм молитви. «Благословенне Царство Отця, і Сина, і Святого Духа…» — ці слова відкривали простір більший, ніж політичні кордони й історичні катастрофи. Літургія зберігала не лише обряд. Вона зберігала спосіб бачення світу.

Отже, можна сказати, що Літургія є школою есхатологічної пам'яті. Вона вчить нас пам'ятати не лише те, що було, але й те, до чого ми прямуємо. Кожна Божественна Літургія спрямована до Царства. Вона не є втечею від світу, а явленням світу в його остаточному призначенні. Хліб і вино стають Тілом і Кров'ю Христа. Зібрані люди стають Церквою. Буденний час перетинається вічністю. А тіло людини — так часто втомлене, хворе, грішне й крихке — чує обітницю: ти також покликане до воскресіння.

Можливо, саме цього найбільше потребує сучасна людина. Не лише чергової релігійної інформації. Не лише моральної настанови. Вона потребує досвіду, що віра може охопити все життя, а не тільки його «духовний» фрагмент. Потребує місць, жестів і слів, які пам'ятатимуть за неї тоді, коли вона сама буде розпорошена. Потребує Літургії, яка терпеливо навчить її тіло надії.

Спасіння не є ідеєю, підвішеною високо над людиною. Воно має запах ладану, блиск свічки, смак Євхаристії, вагу поклону і мелодію, яка залишається в серці ще довго після виходу з храму. Так молиться Церква Воплочення. І так людина — вся людина — поволі пригадує собі, ким вона є.

о. Христофор Євдабнік

Кардинал Сильвестр Сембратович — митрополит і реформатор

Моя родина — то Церква, клир і руський нарід
Сильвестр Сембратович

У своїх намаганнях реформувати Греко-Католицьку Церкву Митрополит Андрей Шептицький мав попередника. Проте на відміну від Шептицького, якого галицькі русини поступово сприйняли, а навіть полюбили, митрополита Сильвестра вони не сприймали, не розуміли, а відтак — забули. Зрештою, епоха двох останніх десятиліть XIX століття, коли діяв митрополит Сильвестр, все ж була іншою, ніж перші два десятиліття XX століття, коли діяв Митрополит Андрей.

Сембратовичі — лемківська шляхта. Згідно однієї версії, їхній рід походив із с. Виссов Біцького деканату. Фундатором роду був солтис Виссовський, який мав сім синів, звідси й прізвище (сім братів). Згідно іншої, це шляхта чеського походження, яка вперто трималася свого коріння і не бажала германізуватися. Походить від «я сем брат». Як би там не було, не викликає сумніву, що Сембратовичі — давній дрібношляхетський рід, у XIX ст. добре розгалужений, а його численні представники мешкали також у Львові. Про це, серед іншого, свідчить монографія Йосифа Бялині-Холодецького «Стрийський цвинтар у Львові» (1913), де бачимо фотографії надгробків двох львівських родин Сембратовичів: пам'ятник Марії з Зауерів Сембратович та її доньки Лукії (з епітафією українською) та гробівець Теодора Сембратовича (з польськими епітафіями).

Сильвестр Сембратович народився 3 вересня 1836 р. у сім'ї пароха Дошниці (Лемківщина). Студіював богослов'я і філософію у колегії Папи Урбана VIII у Римі, висвятився 1860 р., там же склав докторат. Після короткого перебування на посадах помічника пароха у селах Лемківщини став капеланом і управителем монастиря василіянок у Словіті (1862–1863).

З 1863 р. — префект духовної семінарії у Львові. У 1865–1869 рр. — доцент, з 1869 р. — професор теології Львівського університету, декан богословського факультету у 1872–1873 і 1878–1879 рр. З 1877 р. — крилошанин, 1878 — архипресвітер митрополичої капітули, 1879 — єпископ юліопольський і суфраган Митрополита Йосифа Сембратовича (свого дядька). 1882 р. замінив його на митрополичому престолі. Інтронізований 1885 р. З 1894 р. — кардинал. Віце-маршал Галицького сейму у 1883–1897 рр., член Палати Вельмож австрійського парламенту у 1885–1898 рр. [2]. Його брат Теофіл Сембратович — генерал австрійської контррозвідники.

Сильвестр Сембратович був одним з перших українських католицьких універсалістів або, як їх називали тоді, «ультрамонтанів». На його погляд, українська нація мала існувати як спільнота насамперед конфесійна, греко-католицька, про що з ним, професором теології Львівського університету, завзято сперечався Франко в свої студентські літа. Свої ідеї майбутній митрополит пробував пропагувати на шпальтах заснованого ним «Руського Сіону» (1877) — першого богословського місячника українською мовою в Галичині.

Але ще в 1880-і роки в амбівалентності Греко-Католицької Церкви галичани більше шанували східний обряд, ніж вірність престолові св. Петра. Символом москвофільської партії була тоді сутана греко-католицького священика, як це не парадоксально звучить сьогодні. Тож своїм світоглядом новий митрополит випереджав свій час на 20–30 років, і це автоматично забезпечувало непорозуміння з його оточенням.

Сильвестр Сембратович став адміністратором митрополичого престолу після скандального судового процесу 1882 р. у Львові проти прихильників православ'я, тобто у винятково напруженій ситуації та ще й завдяки протекції польських політиків. Але був він надто інтеліґентний і занадто коректний, через що не вмів домогтися послуху від вірних. На прикладі багатьох наших сучасників знаємо сьогодні, як може сприяти політикові його зовнішність. Натомість карикатурний образ єзуїта, мальований К. Устияновичем у сатиричних часописах «Зеркало» і «Страхопуд» — довготелесого чахлика в окулярах — ймовірно, копіювався з високої й худорлявої постаті Сильвестра Сембратовича.

Тож, зауваживши нерішучість Сембратовича, австрійський уряд і Папа Лев XIII завагалися, проте інтронізація таки відбулася, хоч і запізнилася на три роки. Митрополит одразу взяв активну участь у передвиборній кампанії до австрійського парламенту. «Митрополичому комітетові», що діяв у тісному порозумінні з намісником Галичини Пилипом Залеським і польським виборчим комітетом, вдалося провести у парламент три кандидатури, тоді як спільному москвофільсько-народовському комітетові — аж одну.

Проте «митрополичі» депутати були екстремально пасивні, в парламенті майже не з'являлися, і був це вагомий удар по репутації Сильвестра Сембратовича. Зазнала краху й заснована ним газета «Мир» (1885–1887), що пропагувала гасло польсько-української співпраці на католицьких засадах. Намісник та граф Альфред Потоцький, що був її спонсорами, невдовзі розчарувалися і припинили її фінансування. Тому вже у 1885 р. митрополит діяв в атмосфері глухої ненависті і презирства до своєї особи з боку своїх вірних.

Тим часом дозрівало чергове польсько-українське порозуміння («нова ера», 1890–1894). Цього разу митрополит Сильвестр відмовився від пропозиції очолити політичну акцію, відповівши невдоволеному намісникові гр. К. Баденієві, що серед русинів є вже достатньо зрілих світських діячів.

Зрештою, до такої позиції його спонукали як «ультрамонтанський» світогляд, так і нещодавній невдалий ➔

«Кедрові палати»

В карпатському урочищі Підлюте (біля села Осмолода в Калуському районі Івано-Франківської області) знаходиться збудована в закопанському архітектурному стилі велична дерев'яна вілла «Кедрові палати».

Вілла — це духовний центр Української Греко-Католицької Церкви та багатофункціональний комплекс Івано-Франківської Архиєпархії УГКЦ.

Будівництво літньої резиденції греко-католицьких митрополитів, одночасно й курорт, зініціював Митрополит Сильвестр Сембратович, який у 1892 році купив кілька гектарів землі саме з призначенням на зведення тут відпочинкового комплексу. Місце обрав митрополит не випадково оскільки тут знаходяться корисні для лікування мінеральні джерела. До урочища була прокладена вузькоколійна залізницю Брошнів-Осмолода (сьогодні не існує). Тут на відпочинок приїздила аристократія з цілої Австро-Угорщини (потім Польщі), діяли табори українського «Пласту».

Резиденцію в Підлютому значно розбудував у 1930 рр. Митрополит Андрей Шептицький. Сама вілла кілька разів горіла, але була відбудовувана.

За радянської влади віллу націоналізували, ліс загородили і комплекс став місцем рекреації та полювань «високих» партійних діячів з Києва, Москви та інших столиць країн комуністичного табору.

Вілла «Кедрові палати» в урочищі Підлюте.

До Церкви вілла повернула завдяки клопотань єпископа Івано-Франківської Єпархії УГКЦ Владики Софрона Мудрого.

«Кедрові палати» зокрема зіграють важливу роль в останніх роках стаючи надійним прихистком для виселених війною жертв московитської агресії.

Веб-сторінка Івано-Франківської Архиєпархії УГКЦ відзначає: «Комплекс є осередком духовного зростання та зближення з природою, де є ідеальні умови для оздоровлення й гармонійного відпочинку.

Останніми роками в Підлютому регулярно відбувалися *«Веселі канікули з Богом»*, де протягом літа відпочивали близько тисячі дітей, проводилися щорічні реколекції для духовенства тощо.

Від початку повномасштабного вторгнення російського агресора на мирну українську землю Івано-Франківська Архієпархія УГКЦ стала надійним прихистком для вимушено переселених осіб.

Мальовниче місце — урочище *«Підлюте»* вже близько двох років служить домівкою для переселенців з різних куточків України. Станом на сьогодні близько 40 людей, які втратили власні домівки або ж їхні будинки знаходяться на тимчасово окупованій території, проживають у рекреаційному комплексі, а саме в катехитичному будинку».

(бт)

політичний досвід. Набагато пізніше логіку митрополита пояснив канадський історик Іван Павло Химка: *«Вкладаючи стільки енергії в національний рух, Церква, кінець кінцем, опинилася в небезпечному становищі, її стали розглядати як інструмент світського руху. Церква почала втрачати самобутність. Зусилля духовенства, спрямовані на розвиток національного руху, стали брати гору над виконанням суто духовних обов'язків. Часто священики вважали себе більше громадськими діячами, ніж служителями Бога. Підупалий престиж релігії серед світської інтелігенції та селянства привели ієрархію наприкінці 90-тих років XIX століття до усвідомлення цього факту»*.

Тим не менше митрополит Сильвестр не раз із запалом виступав на підтримку угоди з польським істеблішментом на католицьких засадах з трибуни Галицького сейму.

Зрозуміло, що така рішуча постава не додала популярності Сильвестре Сембратовичеві, особливо серед москвофілів. Прикро читати звіти про засідання митрополичої капітули, яка повністю знаходилася під їхнім контролем. Отці Олексій Торонський і Олександр Стефанович — народовці, які співчували митрополитові, здебільшого відмовчувалися і сиділи, немов би води в рот набравши, натомість тон задавали його про-православні опоненти Антоній Петрушевич (кустос капітули) та Теофіл Павликів (парох основної Успенської парафії, обоє були досвідчені парламентарії).

Митрополит пасував, і виходило так, що не його підлеглі виправдовувалися перед ним, а навпаки, він виправдовувався перед своїми підлеглими! *«Мені стало жаль його,* — повідомляв о. Олександр Стефанович, крилошанин Львівської капітули, О. Барвінському 20 березня 1893 р., – *видно, той чоловік розуміє нашу ситуацію і наш правдивий стан, і хотів би щось зробити, та немає ні одного чоловіка коло себе, котрий би його попирав. Коли вже зачато завзято боронити "старшої" партії, митрополит зачав м'якнути, і далі й не знав вже, що робити»*.

Тож під час «нової ери» москвофіли влаштовували йому гучні обструкції, найгучніша — напад на нього студентів у Віденському двірці 1893 р., коли його зустріли криками «зрадник» і тухлими яйцями. Митрополит відповідав тим, що видавав куренди, які забороняли духовенству передплачувати та читати москвофільську пресу. Утім, москвофіли змінювали назви своїх видань, тому це не давало результату. ➔

35 літ незалежності

35 літ тому, в суботу 24 серпня 1991 р., Верховна Рада УРСР ухвалила Акт проголошення незалежності України, який *1 грудня 1991 р.* підтвердив народ на всеукраїнському референдумі. Україна стала незалежною державою з неподільною та недоторканою територією, на якій чинними є тільки власні Конституція, закони та постанови уряду.

Сьогодні український народ в материку і діаспорі відзначає 35-річчя незалежності в умовах війни московитського агресора проти України, що надає цьому святковому дню особливого значення — як символу незламності, єдності та стійкості українського народу.

1990 — ухвалення «Декларації про державний суверенітет УРСР»

1990 р., 16 липня — Верховна Рада Української РСР ухвалила «Декларацію про державний суверенітет УРСР», яка проголосила державний суверенітет України як «верховенство, самостійність, повноту і неподільність влади Республіки в межах її території та незалежність і рівноправність у зовнішніх стосунках», як було зазначено в преамбулі Декларації.

Декларацією визнавалося право української нації на самовизначення, держава повинна була захищати й охороняти національну державність українців. Єдиним джерелом державної влади визнавався народ, а Верховна Рада УРСР могла виступати від його імені.

У Декларації проголошувалося, що Україна має своє громадянство, де «всі громадяни рівні перед законом, незалежно від походження, соціального і майнового стану, расової і національної приналежності, статі, освіти, політичних поглядів, релігійних переконань, роду і характеру занять».

Декларація проголошувала економічну самостійність України, а також самостійність республіки у вирішенні питань науки, освіти, культурного і духовного розвитку української нації.

Також Україна декларувала статус нейтральної держави, яка не братиме участі у військових блоках і зобов'язується дотримуватися трьох неядерних принципів: не застосовувати, не виробляти і не набувати ядерної зброї.

Декларація проголошувала право України безпосередньо реалізувати відносини з іншими державами, укладати з ними договори, обмінюватися дипломатичними, консульськими, торговельними представництвами.

«За» проголосували 357 депутатів, зокрема абсолютна більшість комуністів. Проти — четверо. Того ж дня було ухвалено постанову «Про день проголошення незалежності України» — 16 липня проголошувалося святковим і вихідним днем на території України.

Україна стала однією з перших, хто оголосив про намір вийти з Радянського Союзу: 11 березня 1990 р. Литва вже проголосила свою незалежність від СРСР, Латвія і Естонія активно готували відновлення незалежності, 12 червня 1990 р. була прийнята Декларація про державний суверенітет РРФСР.

Хоча формально Українська РСР ще залишалася у складі СРСР, оскільки у Верховна Рада УРСР не мала повноважень на ухвалення рішення про вихід республіки зі складу Радянського Союзу. Це питання мало бути винесеним на Всеукраїнський референдум, який і відбувся 1 грудня 1991 року, уже після прийняття «Акту проголошення державної незалежності України» **24 серпня 1991 року**. Також за цей рік було ухвалено Закон «Про економічну самостійність УРСР» та постанову про перехід у юрисдикцію УРСР підприємств та організацій союзного підпорядкування, про службу українських юнаків лише на території України, розроблявся закон про громадянство, було прийнято закон про заснування президентської посади та призначено на 1 грудня 1991 року вибори першого Президента України.

«Декларація про державний суверенітет УРСР» стала актом відновлення державницьких прагнень українців через 70 років після доби Української революції 1917–1921 років. До речі, ➔

Натомість українці-народовці («народовці» — польське слово; у дослівному перекладі — «націоналісти»; у міжвоєнний період у Польщі так називали прихильників національно-демократичного напрямку польської політики) теж не завжди розуміли митрополита, тому він почувався самотнім.

Все ж незважаючи на глуху стіну непорозумінь і навіть зневаги, митрополит впевнено провадив свою Церкву на шлях вестернізації та дбав про покращення її загального стану. Саме на час адміністрування Сильвестра Сембратовича митрополією відбулася реформа ордену василіян (1882), 1884 р. митрополит заснував дівочий інститут під управою сестер василіянок, 1889 р. збудував нову греко-католицьку семінарію у Львові, заснував товариство св. Павла, що займалося місійною працею, товариство св. Петра, що допомагало бідним парафіям, санкціонував 1892 р. заснування згромадження сестер служебниць і реформу сестер василіянок 1897 р. Саме Сембратович домігся від уряду реалізації давньої обіцянки утворення нової єпархії з центром у Станіславові (1885) і скликав у 1891 р. синод своєї Церкви (попередній синод відбувся ще 1720 р.!). 1896 р. разом з Олександром Барвінським ініціював створення Католицького русько-народного союзу — першого українського політичного угруповання на духовних засадах католицизму.

У 1897 р. у кардинала виявили рака. Згідно легенди, на смертному одрі «полякуючий» Сембратович мав сказати: «я каюся і знаю, що милосердний Бог мені простить [тобто співпрацю з польськими політиками у галузі нейтралізації прихильників православ'я і панславізму!], але чи простить мені мій народ і мій клир?». Поширення цієї москвофільської легенди і проникнення її до наукових публікацій демонструє правдиву «зачарованість на Схід» (як сказав би Ярослав Галан) її поширювачів.

Кардинал Сильвестр Сембратович помер 4 вересня 1898 р. Цікаво зауважити, що в Галичині таки постав йому пам'ятник — у с. Підлюте біля Перегінська, куди митрополит любив приїздити улітку на відпочинок. Його поставив німець Шмідт, власник маєтків у Сколівському повіті.

Ігор Чорновол
— доктор історичних наук

Синод Єпископів УГКЦ — Зарваниця 2026

З 1 по 10 липня 2026 року у духовному центрі «Зарваниця» в Україні проходив Синоду Єпископів Української Греко-Католицької Церкви, на який прибули наші владики з цілгого світу, разом 56 осіб.

Під час Синоду єпископи розглянути такі теми: головну— покликання до священничого та монашого життя, соціальні виклики та душпастирство сімей в умовах війни, оновлення богослужбових книг, літургійну працю та новий Кодекс Канонів Партикулярного Права УГКЦ. І тут треба відзначити, що на Синоді прийнято цей новий Кодекс. Це великий успіх Синоду Єпископів. Закінчилася в цей спосіб 10-літня праця над новим партикулярним правом УГКЦ. Слід додати, що Комісію щодо канонічного права очолює Митрополит Перемисько-Варшавський Архиєпископ Євген Попович.

Єпископи були ознайомлені також зі станом організаційним УГКЦ в Україні та цілому світі; які маємо потреби та виклики на майбутнє. Під час Синоду проведено день духовної віднови, як і духовні роздуми, що доручено ієромонаху студійського уставу о. Саві (Стефанові) Маснику, який родом з Орнети (Ольштинсько-Ґданська Єпархія УГКЦ). Проведено також молитву за загиблих військових на фронті у війні з агресором, також і за померлих єпископів УГКЦ. На Синоді Єпископів стало відомим, що новим митрополитом в Канаді Папа Лев XIV призначив Владику Михайла Кв'ятковського. Синод Єпископів відвідали Нунцій Апостольський в Україні, а також директор добродійної німецької організації Реновабіс о. д-р Тома Шварц.

Під час Синоду Єпископів мала місце дуже важлива подія. Якраз цього року минає 85 років від чортківсько-уманської трагедії, однієї з найтрагічніших сторінок історії української землі. Пам›ятні заходи розпочалися у неділю 5 липня із Архиєрейської Божественної Літургії в соборі Верховних Апостолів Петра і Павла, яку очолив Блаженніший Святослав, Отець і Глава Української Греко-Католицької Церкви.

Після літургії відбулась скорботна хода до меморіалу жертвам Чортківсько-Уманської трагедії. У спільній молитві за душі невинно убієнних українців об'єдналися священнослужителі різних конфесій, військовослужбовці, представники обласної, районної та міської влади, молодь та громадськість. Опісля, присутні запалили пам'ятні лампадки та поклали квіти до підніжжя пам'ятного знаку. Єпископи відвідали також каплицю у тюрмі в Чорткові, де мала місце трагедія. Тут помолилися за всі жертви редиму, а також за тих всіх, хто відбуває своє покарання.

Нагадаймо, що у липні 1941 року під час відступу радянських військ, із Чортківської тюрми було насильно виведено тисячі українців. Під час так званого «маршу смерті» до Умані більшість із

них загинула від голоду, виснаження, хвороб або була розстріляна конвоїрами. Ця трагедія назавжди залишилася однією з найболючіших сторінок історії Тернопільщини та всієї України. У цьому сумному заході взяв участь Ольштинсько-Ґданський єрарх УГКЦ.

На завершення Синоду Єпископів відбулася загальноукраїнська проща до Зарваницької ікони Матері Божої. У цій проші взали участь усі єпископи Синоду та велике число вірян з різних куточків України. У Божественній Літургії, яку очолив Блаженніший Святослав, усі молилися за мир в Україні, за зцілення ран для українських родин а також за усіх захисників української землі.

Владика Аркадій Трохановський

в ті часи було багато дискусій з приводу назви держави і серед пропозицій було повернення до назви Українська Народна Республіка. Але, зрештою, усі зійшлися на компромісному варіанті **Україна**.

Український Інститут Національної Пам'яті

* * *

ПОСТАНОВА Верховної Ради Української РСР

Про проголошення незалежності України

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1991, № 38, ст.502)

Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки **постановляє:**

Проголосити 24 серпня 1991 року Україну незалежною демократичною державою.

З моменту проголошення незалежності чинними на території України є тільки її Конституція, закони, постанови Уряду та інші акти законодавства республіки.

1 грудня 1991 року провести республіканський референдум на підтвердження акта проголошення незалежності.

Голова Верховної Ради Української РСР
м. Київ,
24 серпня 1991 року
№ 1427-XII
Л. Кравчук

* * *

АКТ
ПРОГОЛОШЕННЯ
НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

Виходячи із смертельної небезпеки, яка нависла була над Україною в зв›язку з державним переворотом в СРСР 19 серпня 1991 року,

- продовжуючи тисячолітню традицію державотворення в Україні,

- виходячи з права на самовизначення, передбаченого Статутом ООН та іншими міжнародно-правовими документами,

- здійснюючи Декларацію про державний суверенітет України, Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки урочисто:

проголошує

незалежність України та створення самостійної української держави - **УКРАЇНИ**.

Територія України є неподільною і недоторканною.

Віднині на території України мають чинність виключно Конституція і закони України.

Цей акт набирає чинності з моменту його схвалення.

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
24 серпня 1991 року

З'їзд голів комісій

Патріяршої Комісії у Справах родин та мирян

Ґдиня (11–13 серпня 2026)

З 11 по 13 серпня 2026 р. у Ґдині відбулася вперше зустріч Патріяршої Комісії у справах родин та мирян. На запрошення Голови Комісії Владики Аркадія Трохановського до Ґдині та Ґданська прибули відповідальні особи за Комісії у справах родин та мирян з єпархій та екзархатів України та Польщі УГКЦ. На жаль, не доїхали представники з Західної Європи.

На початку зустрічі усіх привітав Владика Аркадій Трохановський, який очолює Патріяршу Комісію у справах родин та мирян, а секретар Комісії п. Христина Решетило-Ковальчук озайомила присутніх з програмою робочого засідання. Голова Комісії провів вступну зустріч і представив постанови Синоду Єпископів УГКЦ з 2026 р., серед яких — встановлення Дня підлітка (17 вересня), покликання до священства та богопосвяченого життя, яке часто зароджується у сім'ї. Також було звернено увагу на роль батька в родині. Це дуже непроста тема в час війни, яка потребує багато уваги та правильного підходу.

Під час зустрічі учасники конференції взяли участь у молитвах у каплиці реколекційного дому Ігнатіанської Духовності в Ґдині. Спільну молитву почали від Вечірні. У наступні дні Божественну Літургію очолив Владика Аркадій у співслужінні священників. Змістовне Слово Боже до учасників виголосив о. Тарас Бабій із Стрийської Єпархії, який звернув увагу, між іншим на те, що сьогодні проблемою сімї'ї є своєрідна філософія життя, в яку, на жаль, не вписується навчання Ісуса Христа. Нашою відповіддю на це повинно бути дотерти до людей, подруж та сімей з Божим Словом, їх євангелізація. У своїй другій проповіді о. Тарас відзначив, що сьогодні потрібно свідчення від родин, які досвідчили зцілення ран. Завдяки таким родинам ми можемо тоді бути відкритими на інших і їх запросити до наших спільнот, щоб і вони досвідчили духовного оновлення та зцілення ран.

Другий день зустрічі був часом розповідей про досвід та напрямки діяльності у своїх єпархіях та екзархатах, що перейшло з плином годин у конструктивну працю. Під час занять в групах учасники конференції шукали відповідей на питання, що торкаються супроводу священничих сімей у різних періодах життя: на початку священства, у середньому священничому віці, та пенсійному часі. Кожна група представила свої напрацювання. Висновок такий, що сьогодні потрібно надати підтримку священничим сім'ям, особливо тим, хто в Україні, користаючи з допомоги різних фахівців. Тут потрібно проявити велику солідарність і не бути байдужими.

Другого дня був час на молитву в Санктуарію св. Володимира Великого в соборі Покрови Пресвятої Богородиці в Ґданську. Тут ми молилися за мир в Україні, за зцілення ран українських родин, за покликання в українських родинах, та щоби були наші родини місцем віри, надії та Божої любові. Владика Аркадій зачитав молитву до св. Володимира Великого, поблагословив всіх членів Патріяршої Комісії та присутніх на молитві у храмі мощами св. Володимира Великого.

Третього дня на Божественній Літургії Владика Аркадій подякував всім за дуже плідну і творчу працю. Цього дня відбулося ще одне засідання. Голови Комісії ділилися досвідом праці з прородинними рухами, як КАНА, Домашня Церква, Передподружні Зустрічі чи Рух Християнських Сімей. Можна було послухати про різний досвід у праці в наших єпархіях та екзархатах, а також про виклики, які на сьогодні перед нами в Україні та поза межами України. На кінець зустрічі секретар Комісії п. Христина Решетило-Ковальчук підбила підсумок спільної праці Комісії у справах родин та мирян та визначено наступну зустріч Комісії у жовтні у форматі онлайн.

Сьогодні душпастирство родин це пріоритетне завдання в нашій Церкві. Найперше бо потрібно працювати, щоби зціляти рани наших українських сімей, щоб в них зароджувалася Божа любов.

Владика Аркадій Трохановський
Фото: п. Христина Решетило-Ковальчук

Спільна світлина учасників конференції перед пам'ятником св. Володимиру Великому в Ґданську.

44-та Лемківська Ватра

Погашенням символічного, доволі могутнього вогнища [багаття, ватри, вогня] 19 липня 2026 року в Ждині закінчилася 44-та Лемківська Ватра, найбільше свято лемківської культури, яке щороку традиційно об'єднує лемків, русинів, українців та всіх, кому близькі історія, культура і духовна спадщина Лемківщини.

У ватряних заходах взяли участь Владика Володимир Ющак, єпарх Вроцлавсько-Кошалінський, Владика Аркадій Трохановський єпарх Ольштинсько-Ґданський, Владика Марюш Дмитерко, єпископ-помічник Вроцлавсько-Кошалінської єпархії, духовенство Перемисько-Варшавської Митрополії, місцеві священники, представники Православної Церкви, делегати від громадських і культурних організацій, а також запрошені гості. Серед них Надзвичайний і Повноважний Посол України в Республіці Польща Василь Боднар.

Божественна Літургія на початку «Лемківської ватри 2026».

Ватра розпочалася у п'ятницю, 17 липня, традиційною зустріччю вірних на Горі Явір, місці особливого духовного значення для лемківської спільноти. Учасники зустрічі зібралися на спільній молитві, єднаючися навколо віри, пам'яті та духовної спадщини своїх предків.

У суботу, 18 липня, перед офіційним відкриттям Ватри на Ватряному полі відбулося вшанування жертв депортаційної акції «Вісла». Присутні віддали шану всім виселеним і постраждалим, зберігаючи пам'ять про одну з найтрагічніших сторінок історії нашого народу. Під час урочистого відкриття голова Об'єднання Лемків Григорій Трохановський привітав усіх учасників, гостей та друзів Лемківської Ватри, які прибули до Ждині з різних куточків Польщі, Європи та світу. Він побажав присутнім гарного перебування та наголосив на важливості таких зустрічей для збереження лемківської ідентичності, культури й традицій. Старостою 44-ї Лемківської Ватри був Штефан Клапик.

Важливою складовою програми 44-ї Лемківської Ватри стали виступи мистецьких колективів і виконавців з Польщі, України, Словаччини та Сербії. У межах заходу також відбулися зустрічі з письменниками та істориками, презентації книжок, виставки й інші культурно-освітні події, присвячені історії та культурній спадщині Лемківщини.

Уже багато десятиліть Лемківська Ватра в Ждині є найбільшою щорічною зустріччю спільноти. Щороку на Ватряне поле під наметами прибувають тисячі людей з різних куточків Польщі, Європи та світу. Для багатьох це особлива нагода на кілька днів повернутися до своїх коренів, зустрітися з рідними, друзями й знайомими, яких нерідко не бачили цілий рік, «побесідувати про свої справи», поділитися спогадами та провести час у теплій, дружній атмосфері. Саме тому Лемківська Ватра залишається не лише фестивалем культури, а й місцем, де живе та зміцнюється лемківська спільнота.

У неділю, 19 липня, на Ватряному полі відбулася Божественна Літургія. Під час проповіді Владика Аркадій Трохановський наголосив, що Лемківська Ватра є не лише святом культури, а й паломництвом віри. На початку проповіді він пригадав слова: «Хто не знає свого минулого, той не гідний свого майбутнього», підкресливши, що Ждиня є місцем, яке щороку збирає людей навколо спільної пам'яті, віри та культури.

Архиєрей зазначив, що лемківська земля є свідком трагічної історії виселень, але водночас залишається місцем, де зміцнюється пам'ять, народжується надія та єдність. Особливу увагу він присвятив відповідальності за передавання віри, мови, культури й традицій наступним поколінням. За словами владики, саме родина є першим місцем, де дитина відкриває свою духовну та національну ідентичність.

Звертаючися до сучасних викликів, Владика Аркадій закликав не піддаватися ненависті, маніпуляціям і провокаціям, а будувати мости єднання, залишаючись вірними Христові та духовній спадщині своїх предків.

У подальшій частині недільної програми відбулося підбиття підсумків дитячого мистецького конкурсу «Лемківщина очима дитини». Владика Аркадій Трохановський оголосив переможців конкурсу, подякував організаторам, усім присутнім і гостям за спільне творення 44-ї Лемківської Ватри та побажав дітям і надалі відкривати красу рідної Лемківщини через мистецтво.

Звертаючися до присутніх, владика наголосив, що велика кількість учасників із Польщі, України, Словаччини, США, Канади та інших країн є найкращим свідченням того, що лемківська віра, культура, мова й традиції, передані предками, залишаються живими та продовжують об'єднувати наступні покоління.

На завершення свого виступу Владика Аркадій запросив усіх уже наступного року прибути до Ждині на 45-ту Лемківську Ватру. Він підкреслив, що вона проходитиме у рік 80-х роковин депортаційної акції «Вісла» і стане особливим часом молитви, пам'яті та свідчення історичної правди.

44-та Лемківська Ватра вкотре підтвердила, що, попри драматичні сторінки своєї історії, лемківська спільнота зберігає віру, мову, культуру й традиції. Ждиня залишається місцем зустрічі поколінь, духовної єдності та пам'яті про рідну землю, а Лемківська Ватра живим свідченням того, що спадщина предків продовжує об'єднувати людей незалежно від кордонів і відстаней.

(ред.)

Уважність до речей і слів

Церковний рік, котрий в нашій традиції починається 1 вересня, має на початку два міцні моменти: Богородичне і Господське свята, Різдво Матері Спасителя 8 вересня та Воздвиження Чесного і Животворчого Хреста 14 вересня.

Чого сьогодні більше у греко-католиків, зокрема в Україні? Що «воздвигають» масово: хрести, як знаки перемоги життя над смертю, любові над ненавистю, чи статуй Богородиці? Цей аспект нашої, не тільки народної побожності, щораз більше імітує латинських, зокрема польських католиків. Які нещодавно встановили світовий «рекорд» — найбільшу статую Богородиці, заввишки в 55 метрів. В чому полягає тут проблема? Залишімо те, що у східній традиції встановлювання статуй Христа, Богородиці і святих є запозиченою практикою. Річ у тім, що Богородиця, яку греко-католики — часто просто купуючи статуї в Польщі — вшановують у фігурах є «бездітною», не тримає в обіймах свого Сина. А це вже цілком суперечить візантійській і іншим східним традиціям, для яких Марія є насамперед Богородицею, матір›ю Спасителя.

Тут не йдеться лише про мистецький аспект життя УГКЦ, справа не в церковній естетиці. Крім артефактів є ще слова, якими молимось в храмах, санктуаріях чи індивідуально.

Саме текст, одна фраза з «Молебних стихир до Пресвятої Богородиці» змушують поставити тривожне запитання: який образ Бога мають в серцях греко-католики?

Бо більшість із них просить Богородицю, щоб рятувала їх перед Богом! Так діється в Зарваниці на всенародних прощах, так молиться наше монашество на спільних прощах, так...можна б продовжувати. Що найгірше, бо позбавляє надій на зміну, так моляться в духовних семінаріях в Україні.

«За всіх Ти молишся, благая, за тих, що прибігають з вірою під могутній Твій покров, бо іншого тривалого порятунку перед Богом в бідах і скорботах ми, грішні, не маємо, обтяжені гріхами незліченними». Коли це почалося, коли текст, який по-церковнослов'янськи сповіщає, що «іного бо не імами грішнії к Богу в бідах і скорбіх присно ізбавленій, обременені гріхи многими» віддали так, що вийшло, що благається Богородицю про «порятунок перед Богом»? Диякон д-р Петро Сивицький знайшов в «Перемиських Епархіяльних Відомостях» (1936/12) такий варіант перекладу: «За всіх молиш ся Предобра, що прибігають з вірою під могучий Твій покров: бо ми грішні не маємо перед Богом иньшого спасення в бідах і безнастаннім горю. Тяжке носимо бремя гріхів, Мати Вишнього Бога, тому до Тебе припадаємо, спасай від всякого нещастя Твоїх слуг». Чи вже в довоєнному періоді греко-католики не мали «перед Богом иньшого спасення» як тільки Богородицю?

Безсумнівно помилковий переклад тиражували молитовники, які видавали в діаспорі. Декілька прикладів: Вуковар («В гору піднесім серця», Крижевецька єпархія, 1978 рік), Рим («Господи, до Тебе возношу душу мою», 1983, 1984 рік), Торонто (Вислухай мене, Господи», 1995 рік).

Фатальним в наслідках було те, що цей, в дійсності єретичний переклад, знайшовся в молитовнику «Прийдіте, поклонімся» з 1991 року, першому його виданні, яке готували ще в Римі, і у великому накладі розповсюдили в Україні. І хоч в другому, скороченому виданні «Прийдіте, поклонімся» з 1994 року вже було «Бо іншого тривалого порятунку ми, грішні перед Богом, в бідах і скорботах не маємо», ситуація не змінилася, бо в третьому виданні, з 1998 року, були два молебні: один до Богоматері, другий до Богородиці. А в стихирах такий курйоз: Богоматір просили про заступництво, бо «іншого тривалого порятунку ми, грішні перед Богом, в бідах і скорботах не маємо», а Богородицю благали про покров, бо «іншого тривалого порятунку перед Богом...не маємо».

В результаті цього хаосу — не єдиного в літургійній і молитовній сфері — греко-католики дуже «синодально», бо єрархія в Зарваниці, монахи в своїх монастирях і на спільних прощах, богослови в семінаріях (не в Любліні), парафіани в своїх храмах, УКУ (принаймі на фейсбуці) просять Богородицю про «порятунок перед Богом».

«Будьмо уважні» — регулярно чуємо цей заклик в наших богослужіннях. Новий церковний рік є нагодою, щоби серйозно втілити його в життя.

о. Богдан Панчак

Спільний голос у справі(...)

(Закінчення з 3 сторінки)

житті кожної людини, як і кожного суспільства, існує два види пам'яті — добра і зла, позитивна і негативна. Добра пам'ять — це та, яка (…) прославляє Господа і Його діла спасіння. Негативна пам'ять, натомість, — та, яка погляд розуму та серця нав'язливо зосереджує на злі, особливо на скоєному іншими» (Краків, 27 липня 2016 р.).

Ми відчуваємо обов'язок не полишати спільного шляху, розпочатого з благословення святого Івана Павла II, а терпляче й мужньо ним іти. Надто багато єднає наші народи, щоб ми могли дозволити змарнувати спільну спадщину.

Коли ми нав'язуємо іншим власне бачення минулого та майбутнього, то піддаємося логіці культури насильства та сили. Разом зі Святішим Отцем Левом XIV закликаємо всіх мислити насамперед категоріями спільного блага, а не лише приватних інтересів. Євангеліє, у яке ми віримо, навчає нас, що ліками від гріха є прощення, а межею, яку Бог поклав для зла, є милосердя.

† Кардинал Микола Бичок, ЧНІ
† Кардинал Конрад Краєвський
† Кардинал Казімеж Нич
† Кардинал Гжеґож Рись
† Верховний Архиєпископ УГКЦ Святослав Шевчук

Синод Єпископів Української Греко-Католицької Церкви 2026 р.

(Закінчення з 7 сторінки)

в сучасному світі», присвяченого головній темі цьогорічних засідань, а також схвалили низку листів до Предстоятелів Церков *sui iuris*, голів Єпископських конференцій, керівництва Української держави та членів Синоду, які не змогли взяти участі в його роботі.

Синод Єпископів ухвалив провести чергову сесію Синоду наприкінці серпня 2027 року Божого. Головною темою наступного Синоду стане «Комунікаційна стратегія Української Греко-Католицької Церкви».

Владики висловили вдячність духовенству, богопосвяченим особам і мирянам Української Греко-Католицької Церкви за вірне служіння Богові та українському народові в умовах війни, закликавши всіх і надалі залишатися свідками християнської надії, єдності та незламної віри в перемогу добра. Завершуючи свою працю, єпископи доручили Богові та заступництву Пресвятої Богородиці Церкву, український народ, наших захисників, усіх постраждалих від війни, полонених, зниклих безвісти та вимушених переселенців. Вони закликали духовенство, богопосвячених осіб і мирян до невтомної молитви за перемогу правди, справедливий мир, визволення України від російського агресора та духовне відродження українського народу.

Туга голубки

Прилетіла раз голубка -
зазирає у вікно.
Чи ти теж шукаєш, любко,
те, що не вернеш давно?
Що бажаєш ти, пташино,
заглядаючи в мій дім?
Чи в просторах не є мило?
Мрієш про життя в чужім?
Помиляєшся, пташино:
чужина — це без пісні весна;
туга в серці незгасима,
та холодна зима крижана.
Не повернеш тії мрії,
що водили у вирій життя.
Що тримали так міцно в надії.
Тут чужа… тут безкрая журба.
Повертай додому, пташко -
то є спокою причал.
Линь до рідного гніздечка.
Між своїми й солодша печаль.

Написала: Людмила Шубіна

Дорогий Отець Павло Старух ЧСВВ!

Щиро вітаємо Вас із великим і величним ювілеєм — 30-річчям священничих свячень! Дякуємо Богові за дар Вашого життя та ці три десятиліття жертовного служіння на ниві Христовій. Нехай Всевишній щедро обдаровує Вас міцним здоров'ям, невичерпною духовною радістю, миром та своєю благодаттю. Дякуємо за Ваші молитви, мудрість та підтримку! Дякуємо Богові за Ваше служіння, за зерна любові, милосердя, віри та надії, що засіваєте Ви в людські серця. Схиляємо голови у подяці за ці труди і молитви. Зичимо міцного здоров'я, радості і миру у серці, твердості у вірі, ревності у любові, щедрих Божих Благословень та опіки Божої Матері. Многая літа!

Парафіяни венґожевської парафії св. Хреста

З нагоди 25-ліття священничих свячень щиро вітаємо нашого дорогого душпастиря

отця декана Андрія Михалишина

Щиро вітаємо Вас з великим і радісно-урочистим днем у Вашому житті. Всі ці роки Ваше мудре духовне керівництво і освіченість, молитовний настрій, постійні труди, твердість в сповіданні віри, ревне служіння Богові стають прикладом для вірян нашої парафії.

Всіх нас об`єднує Ваша любов до Бога, любов до богослужіння, любов до пастви. Навколо Вас створюється велика духовна сім'я, якої ми всі разом є членами.

Прийміть наші щирі побажання Божого благословення, міцного здоров'я та духовної радості. Дякуємо Вам за добре серце, мудру настанову та повсякчасну підтримку у такі нелегкі для українського народу часи!

Нехай Господь і надалі провадить Вас у всіх починаннях та намірах, обдаровує своїми безмірними ласками, а Пречиста Діва Марія огортає Вас своїм Материнським Покровом! На многії і благії літа!

Парафіяни вроцлавської парафії Воздвиження Чесного Хреста

БЛАГОВІСТ — суспільно-релігійний бюлетень. Видає Українська Греко-Католицька Церква у Польщі. Редакція працює на громадських засадах. Редагує колегія: **Владика Аркадій Трохановський, о. митрат Богдан Панчак , о. Микола Костецький** — координатор від Перемисько-Варшавської архієпархії, о. **Євген Сухий** — координатор від Вроцлавсько-Кошалінської єпархії. Відповідальний редактор **Богдан Тхір** (бт). **Аркадій Стопа** — технічні консультації. *Погляди авторів публікацій не завжди сходяться з точкою зору редакції. В оправданих випадках застерігаємо собі право виправляти і скорочувати авторські тексти.*

Kuria bp, ul. Biskupa Jana Śnigurskiego 2A, 37-700 **Przemyśl**, tel/fax 16 678-78-68, e-mail: *kuria@przemyslgr.opoka.org.pl*; **Kuria bp**, Pl. Nankiera 15a, 50-140 **Wrocław**, tel./fax 71 343-94-77; fax 71 343-94-67, e-mail: **konsystoria@wro-gda.opoka.org.pl**; **Kuria bp**, ul. Lubelska 12, 10-405 **Olsztyn**, tel: 89 539 60 48, e-mail: **eparchia.kontakt@gmail.com**

Adres redakcji: BŁAHOWIST; ul. Kościuszki 28/3, 11-220 Górowo Iławeckie, tel. 89 761-04-21, e-mail: **blahowist@poczta.onet.pl**

Konto: PKO BP, Nr 05 1020 3541 0000 5702 0436 6688